

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı : 4319
Tarih : 01.12.2019

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

4857 Sayılı İş Kanunu ile 6356 sayılı Sendikalar Ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifim gerekçesi ile birlikte ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Kemalbay

Serpil KEMALBAY PEKGÖZEGÜ

İzmir Milletvekili

TEMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	
Esas Komisyon	Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler
Tarih :	09 Aralık 2019
	Esas No: 2/2435

TBMM
KANUNLAR ve KARARLAR BŞK.LİĞİ

04 Aralık 2019

Numara:

TBMM
GELEN EVRAK

04 Aralık 2019

No: 577077

EBYS'ye AKTARILMIŞTIR

GENEL GEREKÇE

Türkiye’de işçilerin çok büyük bir bölümü asgari ücret ve asgari ücrete yakın bir ücretle çalışıyor ve tamamına yakını borç batağı içinde yaşam mücadelesi veriyor. Üstelik ekonomik kriz nedeniyle piyasa koşullarında belirlenen ‘fiili ücret’, uzun süredir yasal asgari ücretin bile altında seyrediyor. Ayrıca yoksulluk sınırının altında belirlenen asgari ücretten bir de vergi kesilmektedir. Oysa Anayasanın 73. Maddesine göre, vergi ödevi herkesin mali gücüne göre tanımlanmıştır ve; ‘Herkes, kamu giderlerini karşılamak üzere, mali gücüne göre, vergi ödemekle yükümlüdür. Vergi yükünün adaletli ve dengeli dağılımı, maliye politikasının sosyal amacıdır demektedir.

Çalışanlar tüm artı değeri yaratanlardır, ama emeklerinin değeri yokmuş gibi davranılmaktadır. Gökdelenler, siteler yapan işçinin kendi başını sokacağı bir evinin olmaması, bir ülkeyi doyuracak gıdayı üretenlerin çocuklarını doyuramayacak durumda olması mevcut asgari ücret uygulamasını ve belirlenme sürecinin sorgulanmasını gerekli kılmaktadır.

Anayasasının 2. maddesinde “sosyal devlet” ilkesi kişilerin insan onuruna yaraşır bir gelir elde etmeleri amacıyla devletin, ücretlerin en alt düzeyine müdahale etmesi sosyal devlet anlayışının bir gereğidir ’der. Anayasanın 49. maddesi çalışmanın herkesin hakkı ve ödevi olduğunu belirtirken, devlete de çalışanların hayat seviyelerini yükseltme, onları koruma ve destekleme görevi vermiştir. Yine, 55. maddenin ikinci fıkrasında, ücreti emeğin karşılığı olarak tanımlamış ve devletin, çalışanların yaptıkları işe uygun adaletli bir ücret elde etmeleri ve diğer sosyal yardımlardan yararlanmaları için gerekli önlemleri almasını öngörmüş, devlete, asgari ücreti belirleme görevi verilmiş, bu görevin yerine getirilmesinde ülkenin ekonomik ve sosyal durumunun dikkate alınması istenmiştir.

Hazine Bakanı önümüzdeki yıl %5 büyüme öngördüğünü YEP ile açıklamıştır. Bugüne kadar Türkiye’nin büyüdüğü ve ekonomik başarı elde ettiği yönünde hükümetin tespitlerini doğru kabul edersek işçiler bu büyümeden hiç pay alamadılar. Aksine ülke ekonomisinin karar vericisi olmadığı halde emekçiler her defasında krizlerin faturasını ödemek zorunda bırakıldılar. Bu durum sosyal devlet ilkesi ve hakkaniyetle bağdaşmamaktadır.

Sosyal devlet anlayışı ve az kazanandan az, çok kazanandan çok ilkesi tavana yayılmalıdır. Asgari ücret, işçinin ailesi ile birlikte gıda, konut, giyim, sağlık, eğitim, ulaşım ve kültür gibi zorunlu ihtiyaçlarını günün fiyatları üzerinden asgari düzeyde karşılamaya yetecek ücret olarak ele alınmalıdır.

Asgari ücret artışı denilince ilk anda akla işçilerin alacağı en düşük ücretin kaç lira olacağının belirlenmesi gelmekte ise de, işsizlik ödeneğinden emekli maaşlarına, SGK primlerinden, evde bakım ücretine kadar doğrudan ve dolaylı olarak birçok kişiyi ve alanı etkilemektedir. Bu ödemelerin ne kadar olacağı asgari ücretin belli bir oranına bağlı olduğu için asgari ücretteki her artış bu ödemelerin de artmasına neden olmaktadır. Bu nedenle asgari ücret yalnızca asgari ücretle yaşayan işçileri değil, çok daha büyük bir kesimi ilgilendirmektedir. Dolayısıyla bugün için doğrudan etkilenen 9 milyon ücretli dışında milyonlarca yoksul, işçi ve emekçi asgari ücret artışından bir biçimde etkilenmektedir.

Asgari ücretin vergiden muaf tutulmasının yanı sıra, asgari ücretin müzakere sürecinde de emekçilerin haklarını savunabilmelerinin önü açılmalıdır. Asgari ücret belirlenmesinde çalışanların, emekçilerin müzakere sürecine doğrudan katılımını ve temsilini desteklemek üzere grev ve toplu pazarlık hakkı tanınmalıdır. Böylece toplu pazarlık sonucu anlaşma sağlanmaması halinde etkili itiraz hakkı kullanılabilir. Dolayısıyla, asgari ücret belirleme koşulları iyileştirilmeli, müzakere süreci işçileri, emekçileri doğrudan kapsamalı, grev de dahil olmak üzere işçilere toplu eylem hakkı tanınmalıdır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Söz konusu mülga ikinci fıkra aslında mülga edilmemiş Asgari Ücret Yönetmeliği içinde aynen tekrar yazılmıştır. Bu madde değişikliği ile aslen tek taraflı bir toplu iş sözleşmesi olan Asgari Ücret Tespit Komisyonu'nun pazarlık görüntüsü altında işverenlerin çıkarı doğrultusunda belirlenen kararının işçiler ve kamuoyu tarafından taleplerini yükseltme ve müzakere etme imkânı sağlamaktadır. Demokratik katılımcı bir komisyon oluşumunu sağlamak amacıyla madde yeniden düzenlenmiştir.

MADDE 2- Kanunun amaç başlıklı 1. Maddesinde işçilerin asgari ücret belirleme sürecine demokratik katılımının sağlanması amacıyla grev ve toplu eylem hakkını kullanabilmeleri için gerekli değişiklik yapılmıştır.

MADDE 3- İşçilerin toplu eylem haklarını kullanabilmeleri için tanımların arasına toplu eylemin tanımı katılmıştır.

MADDE 4- Asgari ücret komisyonunun çalışması sırasında işçilerin toplu eylem haklarını sağlayacak düzenlemeler yapılmıştır.

4857 SAYILI İŞ KANUNU İLE 6356 SAYILI SENDİKALAR VE TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİ KANUNU'NDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanunun 39 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Asgari ücret

Madde 39 - İş sözleşmesi ile çalışan ve bu Kanunun kapsamında olan veya olmayan her türlü işçinin ekonomik ve sosyal durumlarının düzenlenmesi için Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığınca Asgari Ücret Tespit Komisyonu aracılığı ile ücretlerin asgari sınırları her yıl Aralık ayında belirlenir.

Asgari ücretin belirlenmesinde dil, ırk, renk, cinsiyet, engellilik, siyasal düşünce, felsefi inanç, din ve mezhep ile benzeri sebeplere dayalı herhangi bir ayırım yapılamaz.

Asgari ücret: İşçilere normal bir çalışma günü karşılığı ödenen ve işçi ile ailesinin gıda, konut, giyim, sağlık, ulaşım ve kültür gibi zorunlu ihtiyaçlarını günün fiyatları üzerinden asgari düzeyde karşılamaya yetecek ücreti ifade eder.

Komisyon;

- a) Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı
- c) Bakanlık İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürü veya yardımcısı,
- ç) Devlet İstatistik Enstitüsü Ekonomik İstatistikler Dairesi Başkanı veya yardımcısı, (İşgücü, Hizmetler, Fiyat İstatistikleri ve İndeksler Dairesi Başkanlığı)
- e) Üniversitelerde Çalışma Ekonomisi, İktisat ve Maliye bölümlerinden Kürsülerin Akademik Kadrosu personeli ve öğrencileri tarafından seçilecek en fazla öğrencisi bulunan beş kamu üniversitesinden birer öğretim üyesi temsilcisi,
- f) Bünyesinde en çok işçiyi bulunduran üç işçi kuruluşunun (konfederasyonun) eşit sayıda değişik işkolları için seçeceği toplam dokuz temsilcisinden,
- g) Bünyesinde en çok işvereni bulunduran işveren kuruluşunun seçeceği bir temsilci,
- h) İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Meclisinden bir temsilciden,
- ı) Komisyonunda yarıya yakın kadın temsilciden,
- i) TBMM'de temsil edilen siyasi partilerden en az birer temsilciden oluşur.

Komisyon, Bakanlığın çağrısı üzerine toplanır ve Bakanlıkça hazırlanan gündeme göre çalışır. Komisyon başkanı ve yardımcısının seçimi gündemin ilk konusudur. Seçim adaylar arasında gizli oylamayla yapılır.

Komisyon, en az on beş üyenin katılımı ile toplanır ve oylarının çoğunluğu ile karar verir. Karara katılmayan üye, isterse katılmama gerekçesini belirtir. Oyların eşitliği halinde,

Başkanın bulunduğu taraf çoğunluğu sağlamış sayılır. Komisyonun her toplantıda aldığı kararlar karar defterine yazılır ve başkan ve üyelerce imzalanır.

Komisyonadaki görüşmeler ve komisyonun çalışmaları medya ve kamuoyuna açıktır. Komisyonda tam tutanak tutulur ve Komisyon kararı üzerine canlı yayın yaptırılabilir. Alınan kararlar Başkan tarafından kamuoyuna duyurulur.

Komisyonun çalışması sırasında ve sonrasında işçi örgütleri ve işçiler toplu eylem haklarını kullanarak (kendi başlarına veya gruplar halinde iş yavaşlatma, slogan atma, bir örnek sloganlı gömlek giyme, yemek protestosu ve öğle tatili, paydos ve işe geliş gidişlerde toplu yürüyüş ve benzeri eylemlerle) kendilerini ifade etmekte serbesttirler.

Komisyon kararları kesindir. Kararlar Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girer.

Komisyonun toplanma ve çalışma şekli, asgari ücretlerin tespiti sırasında uygulanacak esaslar ile başkan, üye ve raportörlere verilecek huzur hakları Hazine ve Maliye Bakanlığı ve Aile, Çalışma ve Sosyal Politikalar Bakanlığının birlikte hazırlayacakları yönetmelikte belirtilir.

Asgari Ücret Tespit Komisyonunun sekretarya hizmetleri, Aile, Çalışma ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından yerine getirilir.

MADDE 2- 18/10/2012 tarihli ve 6356 Sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanununun 1 inci maddesine “grev” ibaresinden önce gelmek üzere “toplular eylem” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 3- 6356 sayılı Kanunun 2 nci maddesine (h) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki (1) bendi eklenmiş ve diğer bentler buna göre teselsül ettirilmiştir.

1) Toplu eylem: İşçi örgütleri ve işçilerin gruplar halinde veya toplu halde iş yavaşlatma, slogan atma, bir örnek sloganlı gömlek giymek, yemek protestosu ve öğle tatili, paydos ve işe geliş gidişlerde toplu yürüyüş ve benzeri eylemlerle kendilerini ifade etmekte kullandıkları şiddet içermeyen eylem türüdür.

MADDE 4- 6356 sayılı Kanunun 58 inci maddesine birinci fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş ve diğer fıkralar buna göre teselsül ettirilmiştir.

“(2) Asgari Ücret Tespit Komisyonunun çalışması sırasında veya uyuşmazlık çıkması hâlinde, işçilerin ekonomik ve sosyal durumları ile çalışma şartlarını korumak veya geliştirmek amacıyla, bu Kanun hükümlerine uygun olarak yaptıkları eylemlere toplu eylem denir.

MADDE 5- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 6- Bu Kanun hükümlerini Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı yürütür.